

22.05.2019

Ärende/29

§ 174

Den av ledamoten Emma Kari väckta motionen om införande av familjearbete vid daghem

HEL 2018-012502 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Emma Kari väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731

maria.nyfors(a)hel.fi

Riikka Henriksson, specialplanerare, telefon: 310 25543

riikka.henriksson(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtutettu Emma Karin aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Emma Kari och 22 andra ledamöter föreslår i sin motion att staden sänker tröskeln för tillträde till familjetjänster genom att pröva på införande av familjearbete vid daghemmen.

Rättidiga och lättillgängliga familjetjänster är en viktig faktor när det gäller att förebygga barns utslagning och problem i familjerna. Det erbjuds många slags social- och hälsovårdstjänster för barnfamiljer i Helsingfors. Målet med servicen är att stärka familjens resurser, förbättra växelverkan och stödja familjens välfärd.

Familjetjänsterna finns samlade på familjecentralerna, som är tillgängliga för alla barnfamiljer. Service som man kommer med till hemmet är primära serviceformer med låg tröskel. Det är fråga om social handledning och hemservice för barnfamiljer. Rådgivningsbyråerna besitter en stark kompetens i servicehandledning. Verksamhetsmodellen rådgivning på daghemmet, som stöder barnets utveckling och uppväxt i en

22.05.2019

mångprofessionell helhet, är ett gott exempel på gemensamma modeller som småbarnspedagogiken och rådgivningsverksamheten redan har utvecklat.

Enligt 7 § i lagen om småbarnspedagogik ska kommunen vid anordnandet av småbarnspedagogik samarbeta med de instanser som ansvarar för undervisning, idrott och kultur, barnskydd och annan socialvård, rådgivningsverksamhet och övrig hälso- och sjukvård samt andra behövliga aktörer. Man ska samarbeta mångprofessionellt för att bedöma, planera och ge den servicehelhet som barnet behöver.

Småbarnspedagogiken är en del av familjecentralens mångprofessionella rådgivningsteam, som är en samarbetsform för småbarnspedagogik, social handledning och hemservice. Syftet med denna service är att sänka tröskeln för att söka hjälp och för att hitta de familjer som har hamnat utanför servicesystemet.

I år har man öppnat en e-kanal där barnfamiljer kan ta kontakt dygnet runt: Behöver hjälp-knappen på webbsidan Familjestöd på adressen www.hel.fi/perheentuki => Svenska.

Enligt socialvårdslagen är social handledning i enlighet med 16 § och familjearbete i enlighet med 18 § skilda serviceformer. Enheten för socialhandledning för barnfamiljer i Helsingfors är unik ur ett riksperspektiv. Den svarar mot det servicebehov som i den offentliga debatten ofta kallas familjearbete. Vid enheten för socialhandledning för barnfamiljer har föräldrar till barn som ännu inte har uppnått skolåldern möjlighet att få stöd, handledning och rådgivning i olika slags livssituationer. Familjen kan själv söka sig till servicen, men rådgivningsbyråns och småbarnspedagogikens personal spelar en central roll i fråga om att hänvisa personer till servicen. I regel träffar socialhandledaren familjerna i deras hem, men handledaren kan vid behov också ta sig exempelvis till ett daghem. Familjerna har i första hand nytta av att servicen levereras hem. Familjerna ger jämt positiv respons på att socialhandledningen fungerar flexibelt efter klienternas behov.

Familjearbete enligt 18 § i socialvårdslagen ges för att trygga hälsan och utvecklingen hos ett barn eller en ung person som behöver särskilt stöd. Behovet av service med särskilt stöd bedöms i familjecentralens enhet för bedömning av och stöd för barnfamiljers servicebehov. Familjen kan söka sig till bedömning av servicebehovet på eget initiativ eller så kan den tillsammans med personalen inom småbarnspedagogiken lämna en begäran om bedömning av servicebehovet enligt socialvårdslagen.

Man kommer att stärka kompetensen hos den yrkeskunniga personal som arbetar med småbarnspedagogik i daghemmen i fråga om att

identifiera bekymmer och ta upp frågor till diskussion samt beträffande servicehandledning. Staden driver i enlighet med stadsstrategin programmet Mukana för förebyggande av utslagning, där man har noterat att det behövs ett tätare samarbete. Man är just nu i färd med att konstruera en verksamhetsmodell där småbarnspedagogiken och social- och hälsovården ingår och där man söker upp och känner igen riskgrupper snabbare. Målet är att utveckla personalens kompetens i att känna igen riskfaktorer som föregår utslagning. Till åtgärderna hör bland annat att utbilda de anställda och cheferna inom småbarnspedagogiken och att uppdatera samarbetsnätverken. I genomförandet utnyttjar man modeller för identifiering som redan är i användning och riksomfattande modeller som är beprövade.

Samarbete över sektorgränserna kan man genomföra genom att tillsammans bedöma familjens hjälpbehov. Stärkandet av ett engagerande arbetssätt förutsätter att yrkespersonalen, barnen och deras vårdnadshavare för en diskussion som bygger på reciprocitet och öppenhet. Tillsammans med socialhandledningen för barnfamiljer och småbarnspedagogiken håller man på att stärka det preventiva arbetet, söka nya samarbetsmetoder och utöka informationen om socialhandledningen för barnfamiljer. Arbetet med att utveckla samarbetet inleds med ett försök i nordöstra Helsingfors. I samarbetet deltar socialhandledningen för barnfamiljer, hemservicen för barnfamiljer, familjerådgivningen, barnskyddet och småbarnspedagogiken. Man kommer i samband med utvecklingsarbetet att ta vara på tidigare erfarenheter av bland annat modellen med rådgivning på daghemmet.

Att man stärker kompetensen hos yrkespersonalen inom småbarnspedagogiken i fråga om att identifiera bekymmer och ta upp saker till diskussion samt beträffande servicehandledning möjliggör tillhandahållande av service med större genomslagskraft. Familjerna har nytta av stöd som de får tillräckligt tidigt, något som förebygger att problemen tornar upp sig och som stöder barnets hälsa och utveckling.

Med hänvisning till ovan nämnda motiveringar anser stadsstyrelsen att man med hjälp av befintliga serviceformer och genom att utveckla nya kan svara mot familjernas övergripande servicebehov.

Stadsstyrelsen har med anledning av motionen fått utlåtanden från social- och hälsovårdsnämnden samt fostrans- och utbildningsnämnden. Enligt 30 kap. 11 § i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Uppllysningar

22.05.2019

Ärende/29

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi
Riikka Henriksson, specialplanerare, telefon: 310 25543
riikka.henriksson(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Emma Karin aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 29.04.2019 § 275

HEL 2018-012502 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Emma Karin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteerä, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi
Riikka Henriksson, erityissuunnittelija, puhelin: 310 25543
riikka.henriksson(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 12.03.2019 § 40

HEL 2018-012502 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Emma Karin ja 22 muun valtuutetun valtuustoaloitteesta koskien perhetyön tuomista päiväkoteihin:

"Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää oikea-aikaisia ja helposti saatavia perhepalveluja tärkeänä tekijänä lasten syrjäytymisen sekä perheiden ongelmien ehkäisemisessä. Helsingkiläisille lapsiperheille on tarjolla monenlaisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja, joiden tavoitteena

on vahvistaa perheen voimavaroja ja parantaa vuorovaikutusta sekä tukea perheen hyvinvointia.

Perheiden palveluja kootaan perhekeskuksiin, jotka ovat kaikkien lapsiperheiden saatavilla. Kotiin vietävät palvelut, kuten lapsiperheiden sosiaaliohjaus ja lapsiperheiden kotipalvelu ovat ensisijaisia matalan kynnyksen palvelumuotoja. Neuvoloissa on vahva osaaminen palveluohjauksesta. Neuvola päiväkodissa -toimintamalli tarjoaa tukea lapsen kehitykseen ja kasvuun moniammatillisena kokonaisuutena.

Lapsiperheitä varten on tänä vuonna avattu sähköinen yhteydenotto-kanava, Tarvitsen apua -nappi, www.hel.fi/perheentuki -sivustolla, mikä on käytettävissä ympärivuorokautisesti.

Perhekeskuksen neuvolatiimi toimii yhtenä yhteistyömuotona varhaiskasvatuksen, sosiaaliohjauksen ja kotipalvelun välillä. Näiden palvelujen tarkoituksena on madaltaa kynnystä hakea apua sekä löytää perheet, jotka ovat jääneet palvelujärjestelmän ulkopuolelle.

Sosiaalihuoltolain (130/2014) 16 pykälän mukainen sosiaaliohjaus ja 18 pykälän mukainen perhetyö ovat eri palveluja. Helsingissä toimiva lapsiperheiden sosiaaliohjauksen yksikkö on valtakunnallisesti ainutlaatuinen ja se vastaa tuen ja palvelun tarpeeseen, josta julkisessa keskustelussa käytetään usein termiä perhetyö. Lapsiperheiden sosiaaliohjauksen yksiköstä alle kouluikäisten ja pienten lasten vanhemmilla on mahdollisuus saada tukea, ohjausta ja neuvontaa erilaisissa elämäntilanteissa. Perhe voi hakeutua palveluun itse. Neuvolan ja varhaiskasvatuksen henkilökunnalla on kuitenkin keskeinen rooli palveluun ohjauksessa. Sosiaaliohjaaja tapaa perheitä pääsääntöisesti heidän kotonaan, mutta voi tarvittaessa jalkautua vaikkapa päiväkotiin. Perheet hyötyvät ensisijaisesti siitä, että palvelut tuodaan kotiin. Perheet antavat jatkuvasti positiivista palautetta siitä, että sosiaaliohjaus toimii joustavasti asiakkaiden tarpeiden mukaan.

Perhetyötä annetaan erityistä tukea tarvitsevan lapsen tai nuoren terveyden ja kehityksen turvaamiseksi. Erityisen tuen palvelun tarve arvioidaan perhekeskuksen lapsiperheiden palvelutarpeen arvioinnin ja tuen yksikössä. Palvelutarpeen arviointiin perhe voi hakeutua itsenäisesti tai perhe voi tehdä yhdessä varhaiskasvatuksen henkilökunnan kanssa pyynnön sosiaalihuoltolain mukaisen palvelutarpeen arvioimiseksi (yhteydenotto tuen tarpeen selvittämiseksi).

Helsingin päiväkodeissa työskentelevien varhaiskasvatuksen ammattilaisten osaamista huolen tunnistamisessa, puheeksi ottamisessa sekä palveluihin ohjaamisessa tullaan vahvistamaan. Varhaiskasvatuksen ja sosiaali- ja terveydenhuollon välille luodaan parhaillaan toimintamallia riskiryhmien etsimiseksi ja tunnistamiseksi nykyistä paremmin, mukaan

lukien työntekijöiden ja esimiesten koulutus. Toteutuksessa hyödynnetään jo käytössä olevia tunnistamisen malleja ja valtakunnallisia näyttöön perustuvia malleja.

Yhteistyötä yli toimialojen voidaan toteuttaa arvioimalla yhdessä perheen avun tarvetta ja näin yhteistyössä tukea perhettä ja lasta hänen kehitysympäristössään. Osallistavaa työtettä tulee vahvistaa palvelujärjestelmässämme. Se edellyttää ammattilaisten, lapsen ja hänen huoltajiensa välistä vastavuoroista ja avointa keskustelua. Yhdessä lapsiperheiden sosiaaliohjauksen ja varhaiskasvatuksen kanssa ollaan vahvistamassa ennalta ehkäisevää työtä lapsiperheiden sosiaaliohjauksen ja varhaiskasvatuksen yhteistyömuotona, etsimässä uusia yhteistyön tapoja sekä lisäämässä palveluohjausta ja tiedotusta lapsiperheiden sosiaaliohjauksesta. Kokeiluja aloitetaan Koillis-Helsingissä alueellisen varhaiskasvatuksen ja lapsiperheiden sosiaaliohjauksen yhteistyönä.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Varhaiskasvatuksen ammattilaisten osaamisen vahvistaminen huolen tunnistamiseksi ja puheeksi ottamiseksi sekä palveluohjauksellisen osaamisen lisääminen mahdollistavat vaikuttavamman palvelun tuottamisen. Lisäksi se parantaa työntekijän tunnetta oman työn hallinnasta. Perheet hyötyvät riittävän ajoissa saadusta tuesta, mikä ennaltaehkäisee ongelmien kasaantumista ja tukee lapsen terveyttä ja kehitystä.

Käsittely

12.03.2019 Ehdotuksen mukaan äänestyksin

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus:

Jäsen Kati Juva: Lisätään lausunnon viimeisen kappaleen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia loppuun: "Tässä yhteydessä pilotoidaan hanketta, jossa sosiaaliohjausta vahvistetaan myös osaksi päiväkotien arkea yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa."

Kannattaja: jäsen Antti Vainionpää

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavan äänestyksen tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus (jäsen Kati Juva)

22.05.2019

Ärende/29

Jaa-äännet: 8

Mukhtar Abib, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Sami Heistaro, Sakari Männikkö, Sanna-Mari Oranen, Matias Pajula, Karita Toijonen

Ei-äännet: 4

Heidi Ahola, Kati Juva, Tuomas Tuure, Antti Vainionpää

Tyhjä: 0

Poissa: 1

Meri Haahtela

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 8 - 4 (poissa 1).

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Esittelijä

vs. sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Leena Turpeinen

Lisätiedot

Terhi Tuominiemi-Lilja, perheiden erityispalvelujen päällikkö, puhelin: 310 55634
terhi.tuominiemi-lilja(a)hel.fi
Monica Lindberg, neuvola- ja perhetyön päällikkö, puhelin: 310 58352
monica.lindberg(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 05.03.2019 § 101

HEL 2018-012502 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Emma Karin ja 22 muun valtuutetun valtuustoaloitteesta koskien perhetyön tuomisesta päiväkoteihin:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää oikea-aikaisia ja helposti saatavia perheille suunnattuja palveluja tärkeänä tekijänä lasten syrjäytymisen sekä perheiden ongelmien ehkäisemisessä. Helsinkiläisille lapsiperheille on jo tarjolla monenlaisia palveluja, joiden tavoitteena on vahvistaa perheen voimavaroja ja parantaa vuorovaikutusta sekä tukea perheen hyvinvointia, mutta palvelut edellyttävät edelleen yhteiskäyttämistä.

Mikään toimiala ei voi yksin vastata perheiden monialaisen tuen tarpeisiin. Sosiaalitoimen ja varhaiskasvatuksen yhteistyömallien kehittämistä tarvitaan edelleen, jotta yhtä useampi perhe saisi tukea riittävän

varhaisessa vaiheessa. Ylisektorirajaisella yhteistyöllä nostetaan lapsi perheineen kehitettävien palveluiden keskiöön ja voidaan paremmin mahdollistaa palveluiden saannin matala kynnys ja leimaamattomuus.

Varhaiskasvatustalain 7 § todetaan, että kunnan on varhaiskasvatusta järjestäessään toimittava yhteistyössä opetuksesta, liikunnasta ja kulttuurista, lastensuojelusta ja muusta sosiaalihuollosta, neuvolatoiminnasta ja muusta terveydenhuollosta vastaavien sekä muiden tarvittavien tahojen kanssa. Varhaiskasvatuksen järjestäjän ja tuottajan on tarpeen mukaan toimittava yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollosta vastaavien tahojen kanssa lapsen tarvitseman tuen ja palvelujen kokonaisuuden arvioimiseksi, suunnittelemiseksi ja toteuttamiseksi. Lisäksi 3 § edellyttää tunnistamaan lapsen yksilöllisen tuen tarpeen ja järjestämään tarkoituksenmukaista tukea varhaiskasvatuksessa tarpeen ilmettyä tarvittaessa monialaisessa yhteistyössä.

Hyve4 sekä suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa aloitettu Neuvola päiväkodissa ovat hyviä esimerkkejä jo kehitetyistä varhaiskasvatuksen ja neuvolatoiminnan yhteismalleista. Varhaiskasvatus on mukana perhekeskuksen moniammatillisessa neuvolatiimissä.

Osana kaupunkistrategian syrjäytymisen ehkäisemisen Mukana-ohjelmaa on tunnistettu tarve yhteistyön tiivistämisestä, ja siihen vastaamiseksi on tunnistettu seuraavia toimenpiteitä.

RET-mallissa (riskien etsiminen ja tunnistaminen) tavoite on henkilöstön osaamisen kehittäminen syrjäytymistä ennakoivien riskitekijöiden tunnistamisessa. Toimenpiteenä on varhaiskasvatuksen henkilöstön koulutus tunnistamiseen ja yhteistyöverkostojen päivittäminen. Perheen näkökulmasta toimintamallin hyödynä on varhainen puuttuminen, jonka seurauksena perheelle löydetään tarkoituksenmukaiset palvelupolut oikea-aikaisesti.

Lapsiperheiden sosiaaliohjauksen ja varhaiskasvatuksen yhteistyön kehittäminen aloitetaan pilotoimalla Koillis-Helsingissä. Yhteistyössä ovat mukana lapsiperheiden sosiaaliohjaus, lapsiperheiden kotipalvelu, perheneuvola, lastensuojelu ja varhaiskasvatus. Kehittämisessä määritellään uusia yhteistyömalleja hyödyntäen aiempia kokemuksia esimerkiksi neuvola päiväkodissa mallin yhteiskehittämisestä. Kehitettävässä toimenpiteessä vahvistetaan ennalta ehkäisevää työtä lapsiperheiden sosiaaliohjauksen ja varhaiskasvatuksen yhteistyömuotona, etsitään uusia yhteistyön tapoja, lisätään palveluohjausta ja tiedotusta lapsiperheiden sosiaaliohjauksesta. Yhteistyömallilla vahvistetaan yli toimialarajojen tehtävää yhteistyötä.

22.05.2019

Ärende/29

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten näkökulmasta lapset ja perheet hyötyvät riittävän ajoissa saadusta tuesta, mikä ennaltaehkäisee ongelmien kasaantumista ja tukee lapsen terveyttä ja kehitystä.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Katja Rajaniemi, projektipäällikkö, puhelin: 310 23625
katja.rajanemi(a)hel.fi

Pasi Brandt, varhaiskasvatuksen asiantuntija, puhelin: 310 42527
pasi.brandt(a)hel.fi